

Sărbătoarea Lolelor – obicei vechi din Anglia

Conferința științifică națională cu participare internațională a tinerilor cercetători „Valorificarea patrimoniului etnocultural al Republicii Moldova în cercetare și educație (Ediția a III-a), Chișinău, 2018, pag. 41-42.

Datând din secolul al XVII-lea, obiceiul lolelor este un ritual pozitiv ce transmite ideea de sănătate, fiind originar de pe Valea Hârțibaciului (alte opinii spun că este adus de sașii care s-au stabilit aici după anul 1290). Atunci când pășeau pragul unei case, starostele lolelor ura din suflet și cu voce puternică: „Urăm noroc în casa aceasta. Cu clopote și bice alungăm de aici grijile și necazurile. Cu cât mai tare ne poate auzi fiecare, cu atât vizita noastră dovedește că vă onorăm” (urare locală). De tradiție veche, obiceiul lolelor se explică prin legenda fetei Ursula, care a îmbrăcat un costum făcut din zdrențe și tălângi și a pus pe față o mască hidoasă și pocnind din bici, respectiv, urlând cu putere mare, i-a speriat pe turcii care asediau cetatea Agnitei. O altă variantă, românească, spune că lolele i-a speriat pe romanii din zonă, gonindu-i în alte părți, pământurile lor fiind luate în posesie de reprezentanții comunității săsești.

În timp, lolele au avut rolul să păzească lada cu documentele breslei, atunci când aceasta era dusă de la vechiul staroste la cel nou ales. După anul 1872, atunci când breasla lolelor a fost desființată de autoritățile maghiare ale vremii, spectacolul urărilor a fost oprit în zona Ahnitei. După 1911, politica autorităților maghiare față de bresle s-a mai liberalizat, permițând agnitenilor să reia parada comună cu însemnele vechilor bresle ale lolelor. Obiceiul fiind cel al fugii lolelor pe la casele participanților, cu scopul de a alunga spiritele rele și a aduce bunăstare. Obiceiul fugii lolelor a fost interzis de autorități după 1945, însă reluat după anii 1973-1974, adată cu relativa liberalizare a regimului comunist. Cum în perioada comunistă nu existau spirite rele sau acestea nu aveau voie să existe, lolele au primit ca sarcină să alunge iarna.

Sărbătoarea lolelor are loc în Agnita în ultima duminică a lunii ianuarie. Ca simbol al lolelor, trebuie să evidențiem strigarea următoare:

A mai trecut un an pe-aici

Prieteni fragi din vechiul burg

Și zgomot de tălângi și bici

Răsună iară în Șteinberg,

Cu urs, căluți și îngerăși

Vin toate lolele-n paradă

S-alunge răul din oraș

Și să salute lumea-ntreagă

Cu zâmbete și cu gofoși

La anul iarăși o să venim

Și toți de fi-vom sănătoși

Să bem câte-un pahar cu vin.

La această sărbătoare anuală a lolelor întâlnim diferite reprezentații precum: dansul căluțului, dănțuirea ursului, dansul mântuitorilor de cercuri, cei ce cântă imnul și cei ce-mpart gogoși, toate acestea însoțite de pocnete de bici, sunet de tălăngi și strigătul hireii.

Odată ce parada prin oraș a luat sfârșit, șefii lolelor organizează fuga acestora, pe la casele celor din ceată, unde după ce fac gălăgia lor tradițională, lolele urează de bine și sănătate gazdei. În final seara, pe la ora 20, membrii cetelor de lole se adună toți, îmbrăcați festiv, la balul lolelor din Agnita.